

درس هشتم: احیای ارزش های راستین

نکات

۵۸۲- اقدامات مربوط به مرجعیت دینی عبارت اند از:

الف) تعلیم و تفسیر قرآن کریم: امامان بزرگوار هر فرصتی که بدست می آوردند به تعلیم و تفسیر قرآن کریم می پرداختند در نتیجه این اقدام نه تنها مشتاقان معارف قرآنی بلکه که کسانی که تابع امامت امامان بزرگوار نبودند توانستند از معارف قرآن بهره ببرند.

ب) اقدام برای حفظ سخنان و سیره پیامبر(ص): حضرت علی و حضرت فاطمه آداب و رفتار پیامبر را به فرزندان و یاران خود می آموختند تا آنها هم به اطرافیان خود آموزش دهند.

ج) تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو: با گسترش دنیای اسلام و به وجود آمدن مسائل جدید و فرقه های گوناگون نیاز بود تا

ائمه با تکیه بر علم الهی و به دور از انزوا درباره این مسائل یاران و شیعیان خود را هدایت کنند. ثمره این حضور موجب گردآوری

کتاب «نهج البلاغه» که شامل خطبه ها، نامه ها و کلمات امام علی(ع)؛ کتاب «عُرُرُ الْحِکْمِ و دَرَرُ الْکَلِمِ» شمال یازده هزار سخن از

حضرت علی(ع)، کتاب «صحیفه سجادیه» از امام سجاد(ع)، کتاب «اصول کافی» از کلینی، کتاب «مَنْ لَا یَحْضُرُهُ الْفَقِیْه» از شیخ

صدوق و «التهدیب» و «الاستبصار» از شیخ طوسی شد.

۵۸۳- بهرمندی از محضر ائمه (ع) به شیعیان اختصاص نداشت هر طالب علمی با شرکت در جلسات درس آنان می توانست از دانش آن بزرگواران استفاده کند

۵۸۴- تلاش ائمه سبب شد چهره زیبایی اسلام راستین بر مسلمانان معرف شود و راه حق و باطل تشخیص داده شود.

۵۸۵- امامان در مبارزه ای که با حاکمان جور داشتند از اصول «عدم تأیید حاکمان» و «معرفی خویش به عنوان امام بر حق» و «انتخاب شیوه های درست مبارزه» تبعیت کردند.

۵۸۶- امام صادق (ع) در روز عرفه و در مراسم حج، در میان انبوه جمعیت، حق حکومت را از آن خود اعلام نمودند.

۵۸۷- رفتار ائمه اطهار در طول ۲۵۰ سال بعد از رحلت پیامبر تا امامت امام عصر و غیبت ایشان، چنان مکمل یکدیگر است که گویی یک شخص می خواهد برای رسیدن به یک مقصد مسیری را بپیماید، ولی مسیر یک دست نیست؛ ولی همه این جاده ها با همه این اختلاف ها به یک هدف ختم می شوند.

۵۸۸- ائمه اطهار می کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب «تقیه» پیش ببرند؛ یعنی اقدامات خود را مخفی نگه دارند، به گونه ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند.

۵۸۹- امام علی پس از اینکه از حق مسلم خود در رهبری جامعه اسلامی محروم ماند، برای حفظ نظام نوپای اسلامی سکوت پیشه کرد یدر عین حال، گوشه گیری هم در پیش نگرفت؛ او هر جا که کاری خلاف موازین اسلام می دید، انتقاد می کرد و هر جا که از آن حضرت کمک می خواستند، آنان را یاری می نمود.

۵۹۰- امام حسن (ع) با سنجیدن شرایط، سرانجام صلاح را بر آن دید که برخلاف میل خود، از جنگ دست بردارد و با معاویه قرارداد صلح امضا کند.

۵۹۱- امام حسین (ع) روش خود را تغییر داد و متناسب با شرایط جدید، تصمیم گرفت زیر بار بیعت یزید نرود و علیه وی قیام کند. رفتار و کردار یزید آن قدر از اسلام دور و بیگانه بود که امام حسین می دانست اگر یزید را تأیید کند و او به حکومتش ادامه دهد، حقیقت اسلام نابود خواهد شد.

۵۹۲- پس از شهادت امام حسین (ع)، سرکوبی شیعیان و طرفداران اهل بیت به شدت آغاز شد.

۵۹۳- امام سجاد در کنار گسترش معارف از طریق دعا، به تجدید حیات نهضت شیعیان پرداخت.

۵۹۴- به سبب همین اقدامات امام سجاد (ع)، بار دیگر تشیع به عنوان یک جریان بزرگ فکری و سیاسی در جامعه حضور فعال پیدا کرد.

۵۹۵- امام باقر (ع) یک نهضت علمی و فرهنگی بزرگ را آغاز کرد و اولین اقدام ایشان، تربیت شاگردان و دانشمندانی بود که بتوانند اعتقادات اهل بیت را در میان مردم گسترش دهند.

۵۹۶- در زمان امام صادق ناخشنودی نسبت به دستگاه بنی امیه به اوج رسیده بود. در این شرایط، دو جریان علیه امویان فعالیت می کردند، یکی عباسیان و دیگری علویان. امام صادق (ع) مبارزه خود را علنی تر کرد و حتی قیام زید بن علی، عموی خود را تأیید نمودند.

۵۹۷- زمان امام کاظم (ع) دوره اختناق شدید بود، اما ایشان دست از مبارزه برنداشت و آن را به صورت آشکار و مخفی، ادامه داد و به تربیت شیعیان پرداخت.

۵۹۸- مأمون برای جلب امام و علویان به خود، به اجبار و زور امام رضا(ع) را ولیعهد و جانشین خود معرفی کرد؛ اما بعدها به خاطر ناکامی در نقشه های خود، امام را به شهادت رساند.

۵۹۹- با شهادت امام رضا، مرحله بسیار سختی برای شیعیان و علویان پدید آمد، اما این سه امام بزرگوار، (امام جواد و هادی و حسن عسکری(ع) معارف بازمانده از پدران گرامی خود را حفظ کردند و از طریق شاگردان به نسل های بعد رساندند و مانع نابودی مکتب اهل بیت شدند.

۶۰۰- «زیارت جامعه کبیره» یکی از منابع معرفتی شیعه است که توسط امام هادی بیان شده است. این زیارت سبب شناخت بهتر امامت و ویژگی های ائمه اطهار بوده است.

سوالات چهار گزینه ای

۶۰۱- امامان(ع) برای خنثی کردن اقدام حاکمان که «به افراد فاقد صلاحیت میدان میدادند تا قرآن را مطابق اندیشه های باطل خود تفسیر کنند» چه نوع فعالیتی را انجام می دادند؟

- الف) حفظ سخنان و سیره پیامبر
ب) تربیت شخصیتهای اسلامی
ج) تبیین معارف اسلامی متناسب با نیاز های نو
د) تعلیم و تفسیر قرآن کریم

۶۰۲- کتاب «التهدیب» و «الاستبصار» به ترتیب از کدام دانشمند بزرگ شیعی می باشد؟

- الف) شیخ کلینی - شیخ صدوق
ب) شیخ صدوق - شیخ کلینی
ج) شیخ طوسی - شیخ طوسی
د) شیخ صدوق - شیخ صدوق

۶۰۳- کتاب «عُرُرُ الْحِکْمِ وَ دُرُرُ الْکَلِمِ» از سخنان کدام امام جمع آوری شده است؟

- الف) امام سجّاد(ع) ب) امام صادق(ص) ج) امام علی(ع) د) امام رضا(ع)

۶۰۴- امامان با تربیت شخصیت های اسلامی در مقابل کدامیک از مشکلات بعد پیامبر(ص) مقابله می کردند.

- الف) ممنوعیت کتابت حدیث
ب) تحریف در اندیشه های اسلامی
ج) تحریف و جعل احادیث
د) ارائه الگوهای نامناسب

۶۰۵- کدام عبارت صحیح نمی باشد.

- الف) امامان(ع) در مقابل حاکمان زمان خود، که خودشان را جانشین رسول خدا معرفی می کردند سکوت اختیار می کردند.
ب) امامان(ع) هیچ یک از حاکمان زمان خودشان را به عنوان جانشین رسول خدا(ص) تأیید نمی کردند.
ج) امامان در مقابل ظلم وزیر پا گذاشتن قوانین اسلامی توسط حاکمان، با «امر به معروف و نهی از منکر» با آنها مقابله و مبارزه می کردند.
د) امامان ضمن توجه به تفاوت های اخلاقی حاکمان، آنان را در خلافت و جانشینی رسول خدا(ص) غاصب میدانستند.

۶۰۶- مهم ترین کتاب های فقهی شیعه در کدام گزینه آمده است؟

- الف) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از امام محمد غزالی، «در المنثور» و «الاستبصار» از مرحوم شیخ طوسی
ب) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از مرحوم صدوق، «در المنثور» و «الاستبصار» از مرحوم شیخ طوسی
ج) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از مرحوم صدوق، «التهدیب» و «الاستبصار» از مرحوم شیخ طوسی
د) «کافی» از مرحوم کلینی «من لا یحضره الفقیه» از مرحوم شیخ طوسی، «در المنثور» و «الاستبصار» از مرحوم صدوق

درستی یا نادرستی گزاره های زیر را با (ص/غ) مشخص کنید.

۶۰۷- تلاش ائمه (ع) سبب شد حقیقت اسلام برای جویندگان حقیقت پوشیده بماند.

۶۰۸- امامان در مقابل ظلم و زیر پا گذاشتن قوانین اسلامی توسط حاکمان، با «امر به معروف و نهی از منکر» با آنها مقابله و مبارزه می کردند.

۶۰۹- امامان (ع) در مقابل حاکمان زمان خود، که خودشان را جانشین رسول خدا معرفی می کردند، سکوت اختیار می کردند.

۶۱۰- امامان ضمن توجه به تفاوت های اخلاقی حاکمان، آنان را در خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) غاصب می دانستند.

۶۱۱- امامان (ع) برای خنثی کردن اقدام حاکمان که، به افراد فاقد صلاحیت میدان می دادند تا قرآن را مطابق اندیشه های باطل خود تفسیر کنند.

۶۱۲- تلاش ائمه سبب شد چهره زیبایی اسلام راستین بر مسلمانان معرف شود و راه حق و باطل تشخیص داده شود.

۶۱۳- در زمان رسول خدا (ص)، جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد.

۶۱۴- امام حسین (ع) در زمان معاویه روش برادر بزرگوارش را، پیش نگرفت و تا معاویه زنده بود، به مدت ده سال علیه او جهاد نکرد.

۶۱۵- پس از شهادت امام حسین، سرکوبی شیعیان و طرفداران اهل بیت به شدت آغاز شد.

۶۱۶- امام حسین (ع) در کنار گسترش معارف از طریق دعا، به تجدید حیات نهضت شیعیان پرداخت.

جا های خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۶۱۷- با توجه به حدیث "سلسله الذهب" از نظر امام رضا (ع) تجلی توحید در زندگی اجتماعی با..... که همان ولایت خداست، میسر است.

۶۱۸- ائمه اطهار در مقابل تفسیر های غلط از اسلام و تحریف دین، آموزه های ..... و..... را در اختیار جامعه قرار دادند.

۶۱۹- امامان معصوم با تکیه بر ..... به دور از از انزوا و گوشه گیری و با حضور سازنده و فعال در باره مسائل اظهار نظر می کردند

۶۲۰- ما پیرو و شیعه انسان هایی هستیم که ..... برای ..... و رستگاری انسان ها فدا کردند و به ..... رفتند.

۶۲۱- حدیث "سلسله الذهب" به جهت توالی و پشت سرهم آمدن..... در آن مشهور است.

۶۲۲- در نتیجه فداکاری های ..... و..... بود که دین اسلام تداوم یافت و ..... حفظ شد.

۶۲۳- شیعه بودن باید با ..... همراه باشد تا..... پدید آید.

۶۲۴- امام زمان (عج) در زمان غیبت صغری از طریق ..... با مردم در ارتباط بود.

۶۲۵- با شهادت امام رضا (ع)، مرحله بسیار سختی برای ..... و..... پدید آمد.

۶۲۶- برای جلب امام و علویان به خود،..... به اجبار و زور امام را ولیعهد و جانشین خود معرفی کرد؛ اما بعدها به خاطر.....، امام را به شهادت رساند.

- سوالات پاسخ کوتاه

۶۲۷- نتیجه اقدامات ائمه در حوزه تعلیم و تفسیر چه شد؟

۶۲۸- اقدامات مربوط به مرجعیت دینی امامان (ع) را نام ببرید.

۶۲۹- حضور سازنده و فعال ائمه اطهار چه ثمرات و نتایج داشت؟

۶۳۰- نام دو کتاب حدیث که در آن سخنان «رسول خدا (ص) و ائمه اطهار (ع)» گرد آمده است را بنویسید.

۶۳۱- مقصود امام رضا(ع) که توحید یک لفظ و شعار نیست، چیست؟

۶۳۲- کدام یک از یاران راستین رسول خدا (ص) پس از رحلت ایشان از علی (ع) پیروی کردند؟

۶۳۳- سخنان امام علی (ع) در کدام کتاب جمع آوری شده است؟

۶۳۴- نام کتاب امام سجاد(ع) چیست؟

۶۳۵- از شخصیت های برجسته دوران علی(ع) که در پایگذاری فرهنگ اسلامی نقش اساسی داشتند چند نفر را نام ببرید؟

۶۳۶- مصداق پیشنهاد امام علی(ع) چه کسانی اند؟

۶۳۷- «مورد ۲» از نشانه های بازگشت مسلمانان را به دوره جاهلیت با تأمل در سخنان علی(ع) در توصیف اوضاع پس از خودشان را بیان کنید؟

- آیات و روایات:

۶۳۸- امام رضا(ع) فرمودند: «بشروطها وانا من شروطها» پیام مربوط به این عبارت را بنویسید؟

۶۳۹- فرمایش امام رضا(ع) «بشروطها وانا من شروطها» مربوط به کدام یک از اقدامات ائمه است؟

۶۴۰- نکات مهم حدیث سلسله الذهب را بنویسید؟

۶۴۱- از فرمایش امام علی(ع) «به زودی پس از من زمانی فرا می رسد که در آن زمان چیزی پوشیده تر از حق و آشکارتر از باطل و

رایج تر از دروغ بر خدا و پیامبرش نباشد...» بیانگر چه موضوعی است؟

۶۴۲- با توجه به فرمایش علی(ع) «پس همه این ها را از اهلش طلب کنید. آنان اند که نظر دادن و حکم کردنشان، نشان دهنده ی دانش آن هاست..» مصداق پیشنهاد آن حضرت چه کسانی اند؟

۶۴۳- پیام خطاب امام صادق(ع) را به شیعیان «به گونه ای زندگی کنیم که مایه ُ زیبایی آنان باشیم.» بنویسید؟

-سوالات پاسخ کامل

۶۴۴- نقش حضرت علی(ع) و فاطمه زهرا(س) در حفظ و گسترش سخنان پیامبر را بنویسید.

۶۴۵- نقش امامان معصوم بعد از رحلت پیامبر در پاسخگویی به مسائل جدید و نیازهای نو را بنویسید.

۶۴۶- تلاش مستمر علمی و فرهنگی ائمه اطهار در زمینه تربیت شخصیت های اسلامی سبب پیدایش چه چیزی شد؟

۶۴۷- یکی از اقدامات امامان بعد از رحلت پیامبر «تعلیم و تفسیر قرآن» بود. نتیجه این اقدام ائمه را بررسی کنید.

۶۴۸- علی(ع) وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده کرد، سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی چگونه پیش بینی کرد؟

۶۴۹- علی(ع) وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده کرد، درباره سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی چه هشدار داد؟

۶۵۰- علی(ع) وقتی رفتار مسلمانان روزگار خود را مشاهده کرد، سرنوشت و آینده نابسامان جامعه اسلامی چه راه حلی ارائه دادند؟

۶۵۱- عصر شکل گیری و حضور اندیشه های و فرقه های گوناگون در زمان کدام امام معصوم بود و چه شرایطی پیش آمد؟

۶۵۲- تلاش ائمه اطهار سبب چه چیزی شد؟

۶۵۳- حدیث زنجیره طلایی را توضیح دهید؟

۶۵۴- وظیفه شیعیان و پیروان پیامبر(ص) و علی(ع) چیست؟

۶۵۵- شخصیت معاویه و یزید چه تأثیری بر تفاوت عملکرد امام حسن و امام حسین داشت؟

۶۵۶- آیا اگر امام حسن(ع) در زمان حکومت یزید زندگی می کرد، با یزید بیعت می کرد؟ چرا؟